

УДК 050.48:001](477)"2018":303.42-029:01
DOI: 10.36273/2076-9555.2019.8(277).10-17

Олена Ключніченко,
завідувач відділу наукової підготовки
державних бібліографічних покажчиків Книжкової палати України,
e-mail: litopys@ukrbook.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5437-6498>

Дослідження тематичної спрямованості публікацій у науковій періодиці України 2018 року за розділами УДК

Одним із найважливіших завдань Книжкової палати України є забезпечення суспільства систематизованою інформацією про найактуальніші питання з усіх галузей науки, техніки та суспільного життя. Вичерпним джерелом такої інформації є бази даних державної бібліографії, що слугують основою для випуску державних бібліографічних покажчиків і є найповнішим ресурсом для досліджень у сферах науки, освіти, державного управління, інноваційної діяльності тощо, прискорюють процес надходження найважливіших відомостей до споживача, збільшують їх науково-практичний потенціал, уможливають здійснення бібліографічного пошуку за значний період часу.

Особливе місце в системі державного бібліографічного інформування посідає "Літопис журнальних статей", який виходить двічі на місяць і містить аналітичну бібліографічну інформацію про статті, документальні матеріали, твори художньої літератури, опубліковані в журналах, періодичних і продовжуваних виданнях, бюлетенях, що друкуються в Україні українською та російською мовами.

Уперше дослідження тематичної спрямованості публікацій у періодиці з використанням бібліометричних методів аналізу були проведені за базами даних державної бібліографії "Літопис журнальних статей" 2004—2010 рр. Надалі ці дослідження стали систематичними й здійснювалися за базами даних за попередній рік.

Комплексний аналіз публікацій дає змогу визначити основні напрями наукових досліджень, результати яких публікуються в українських наукових періодичних виданнях, відповідно до виконання Закону України від 11.07.2001 № 2623-III "Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки".

Для виявлення пріоритетних напрямів наукових досліджень в Україні проведено порівняльний аналіз кількості публікацій відповідно до розділів наук, класифікованих за УДК.

Аналіз публікацій у журналах та періодичних і продовжуваних збірниках за галузями наук виявив, що пріоритетним напрямом досліджень в Україні є медичні науки та суспільствознавство, у тому числі юриспруденція, економіка, освіта. Поміж природничих досліджень найбільшу кількість публікацій присвячено сільському господарству. Лідером серед публікацій у галузі технічних знань є машинобудування.

Ключові слова: Книжкова палата України, база даних, державна бібліографія, бібліографічна інформація, бібліометричний аналіз, журнали, збірники

Мета дослідження: виявлення напрямів розвитку вітчизняної науки й техніки на основі аналізу публікацій у журналах та періодичних і продовжуваних збірниках за класами Універсальної десятикової класифікації (УДК).

Методи дослідження: бібліометричний аналіз.

Об'єкт дослідження: база даних "Літопис журнальних статей" за 2018 р.

Виклад основного матеріалу дослідження. У базу даних "Літопис журнальних статей" за 2018 р. увійшов 13 821 бібліографічний запис, на основі яких Книжковою палатою України випущено 24 номери одноіменного державного бібліографічного покажчика.

Для відображення в "Літописі журнальних статей" відібрано періодичні та продовжувані видання, випущені Національною академією наук України, галузевими національними академіями наук; громадсько-політичні та літературно-художні журнали загальнодержавного значення; видання органів державної влади.

Відбір видань і публікацій із них для відображення в державному бібліографічному покажчику, складання записів та їх систематизація здійснювалися на підставі чинних національних стандартів, робочих

інструкцій і методичних рекомендацій, розроблених Книжковою палатою України [1—6].

Бази даних "Літопис журнальних статей" є ідеальним інформаційним масивом для бібліометричного аналізу публікацій у журналах і збірниках, оскільки містять повні бібліографічні описи статей, систематизованих за класами УДК [10—17].

У діагр. 1 подано результати аналізу тематичного розподілу записів на публікації з журналів, періодичних та продовжуваних збірників на основі таблиць УДК. Отримані дані поділено на сектори у відсотках за класами УДК:

0 *Загальний клас* — 6,31% загальної кількості, що становить 872 записи;

1 *Філософія. Психологія* — 2,39% загальної кількості, або 331 запис;

2 *Релігія. Теологія (богослов'я)* — 0,69% загальної кількості, або 96 записів;

3 *Суспільні науки* — 29,92% (друге місце за кількістю публікацій), або 4135 записів;

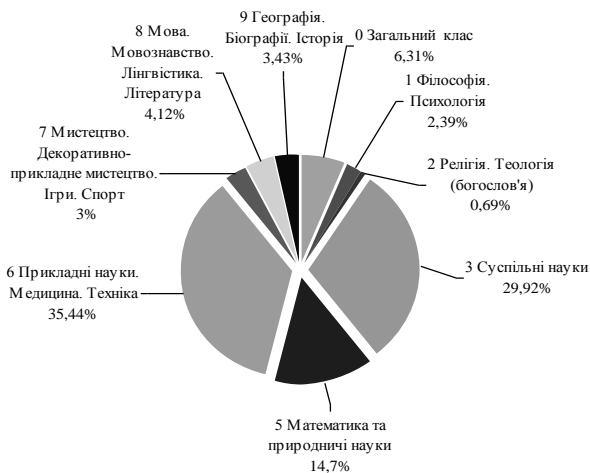
5 *Математика та природничі науки* — 14,7% (третє місце за кількістю публікацій), або 2032 записи;

6 *Прикладні науки. Медицина. Техніка* — 35,44% (найбільша кількість публікацій), 4898 записів;

7 Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Ігри. Спорт — 3% загальної кількості, або 414 записів;

8 Мова. Мовознавство. Лінгвістика. Література — 4,12%, або 569 записів;

9 Географія. Біографії. Історія — 3,43% загальної кількості, або 474 записи.

Діагр. 1. Тематичний розподіл публікацій за класами УДК

Для деталізації здобутих результатів було проведено бібліометричний аналіз бібліографічної ін-

формації про публікації в межах класів УДК. Результати наведено в діагр. 1—3 та табл. 1—10.

До класу 0 Загальний клас увійшли записи про публікації з питань організації наукової роботи, науково-технічної інформації, писемності, інформаційних технологій, бібліографії та бібліотечної справи, журналістики тощо. Індекси цього класу використовуються для систематизації статей загального характеру, що не належать до конкретної галузі.

У табл. 1 наведено результати аналізу тематичного розподілу публікацій за розділами УДК класу 0 Загальний клас.

Для уточнення здобутих даних проаналізуємо публікації розділу 00 Загальні питання науки та культури. Тут містяться статті з різних галузей знань, тематично не пов'язані між собою. У табл. 2 наведено результати цього аналізу.

До класу 1 Філософія. Психологія увійшли публікації з історії філософії, сутності предмета, методів, категорій філософії, філософських систем і концепцій (ідеалізму, матеріалізму, соціалістичних учень, утопічного соціалізму, марксизму). З цього класу записів можна отримати інформацію про статті з питань загальної психології, психології окремих видів діяльності, віку та статі, парапсихології, гіпнотизму, навіювання, психотехніки, а також окультизму.

Таблиця 1

Розподіл публікацій за розділами УДК класу 0 Загальний клас

Назва розділу УДК	Кількість записів	% від загальної кількості записів у розділі
00 Прологомена. Загальні питання науки та культури	444	50,93
01 Бібліографія і бібліографічні покажчики. Каталоги	24	2,75
02 Бібліотечна справа. Бібліотекознавство	280	32,11
030 Універсальні довідкові видання (як тема)	3	0,34
050 Серіальні видання. Періодика	9	1,03
06 Організації загального типу	24	2,75
07 Медіа. Засоби масової інформації (ЗМІ). Масова комунікація. Дослідження засобів масової інформації та комунікації	71	8,14
09 Рукописи. Раритети і рідкісні книги	17	1,95
Усього	872	100

Таблиця 2

Розподіл публікацій за підрозділами УДК розділу 00 Прологомена. Загальні питання науки та культури

Назва розділу УДК	Кількість записів	% від загальної кількості записів у розділі
001 Наука та знання загалом. Організація розумової праці	65	14,65
002 Друк загалом. Документація. Книги. Авторство	29	6,53
004 Комп'ютерна наука і технологія. Застосування комп'ютера. Оброблення даних	230	51,8
005 Управління. Менеджмент	83	18,69
006 Стандартизація та стандарти	8	1,8
007 Діяльність і організація. Загальна теорія комунікацій і управління (кібернетика)	4	0,9
008 Цивілізація. Культура. Прогрес	25	5,63
Усього	444	100

У табл. 3 наведено результати аналізу тематичного розподілу публікацій за розділами УДК класу 1 *Філософія. Психологія*.

Клас 2 *Релігія. Теологія (богослов'я)* містить статті з питань теології, природи релігії, релігійної практики окремих релігій і релігійних систем від доісторичних до сучасних. Результати аналізу розподілу публікацій цієї тематики відображено в табл. 4.

У класі 3 *Суспільні науки* згруповано матеріали щодо теорії та методології суспільних наук, статистики, демографії, соціології, політики, економіки, права, державного адміністративного управління, військової справи, соціальної допомоги та страхування, освіти та етнографії тощо. Результати аналізу тематичного розподілу публікацій наведено в табл. 5.

Таблиця 3

Розподіл публікацій за розділами УДК класу 1 *Філософія. Психологія*

Назва розділу УДК	Кількість записів	% від загальної кількості записів у розділі
1/14 Філософія	63	19,03
159.9 Психологія	247	74,62
16 Логіка. Епістемологія. Теорія пізнання. Методологія та логіка науки	10	3,03
17 Філософія моралі. Етика. Практична філософія	11	3,32
Усього	331	100

Таблиця 4

Розподіл публікацій за розділами УДК класу 2 *Релігія. Теологія (богослов'я)*

Назва розділу УДК	Кількість записів	% від загальної кількості записів у розділі
2 Релігія. Теологія (богослов'я)	19	19,79
23 Релігії, які виникли на Індійському субконтиненті. Індійська релігія в широкому розумінні	1	1,04
25 Релігії стародавнього світу. Другорядні культури та релігії	1	1,04
26 Іудаїзм	4	4,17
27 Християнство	70	72,92
28 Іслам	1	1,04
Усього	96	100

Таблиця 5

Розподіл публікацій за розділами УДК класу 3 *Суспільні науки*

Назва розділу УДК	Кількість записів	% від загальної кількості записів у розділі
30 Теорії, методологія та методи суспільних наук. Соціографія	15	0,36
31 Демографія. Соціологія. Статистика	172	4,16
32 Політика	178	4,3
33 Економіка. Економічні науки	1 159	28,03
34 Право. Юриспруденція	1 418	34,3
35 Державне адміністративне управління. Уряд. Військова справа	115	2,78
36 Забезпечення духовних і матеріальних життєвих потреб	38	0,92
37 Освіта. Виховання. Навчання. Дозвілля	951	23,0
39 Культурна антропологія. Етнографія. Фольклор	89	2,15
Усього	4 135	100

Клас 5 *Математика та природничі науки* відображає публікації про наукові галузі, об'єктом вивчення яких є природа, для подальшого практичного використання результатів цих досліджень, а також висвітлює питання теоретичного характеру, дослідження загальних законів фізики, хімії, біології тощо.

У табл. 6 наведено результати аналізу тематичного розподілу публікацій за розділами УДК класу 5 *Математика та природничі науки*.

Публікації з питань технології різних галузей промисловості, виробничих процесів, конструкції обладнання, роботи транспорту й транспортних засобів, сільського господарства, а також щодо практичного використання загальних законів фізики, хімії, біології тощо для отримання необхідних для життя людини матеріалів і продуктів, використання природних багатств тощо відображено у класі 6 *Прикладні науки. Медицина. Техніка*. Результати аналізу тематичного розподілу наведено в табл. 7.

Розподіл публікацій за розділами УДК класу 5 Математика та природничі науки

Назва розділу УДК	Кількість записів	% від загальної кількості записів у розділі
502/504 Наука про навколишнє середовище. Енвіронментологія. Екологія	93	4,58
51 Математика	436	21,45
52 Астрономія. Астрофізика. Космічні дослідження. Геодезія	57	2,8
53 Фізика	514	25,3
54 Хімія. Кристалографія. Мінералогія	249	12,25
55 Геологія. Науки про Землю	231	11,37
56 Палеонтологія	6	0,3
57 Біологічні науки загалом	227	11,17
58 Ботаніка	151	7,43
59 Зоологія	68	3,35
Усього	2 032	100

Таблиця 7

Розподіл публікацій за розділами УДК класу 6 Прикладні науки. Медицина. Техніка

Назва розділу УДК	Кількість записів	% від загальної кількості записів у розділі
60 Біотехнологія	1	0,02
61 Медичні науки	2 234	45,62
62 Інженерна справа. Техніка загалом	851	17,38
63 Сільське господарство та суміжні науки. Лісове господарство. Мисливство. Рибне господарство	1 172	23,93
64 Домоведення. Домашнє господарство. Комунальне господарство. Служба побуту	12	0,24
65 Організація та управління підприємствами зв'язку, транспорту, торгівлі, поліграфії. Бухгалтерська справа, рахівництво. Зв'язок з громадськістю	294	6,0
66 Хімічна технологія. Хімічна промисловість і споріднені галузі	245	5,0
67/68 Різні галузі промисловості та ремесла. Галузі промисловості та ремесла, що виробляють готову продукцію	84	1,71
69 Будівельна промисловість. Будівельні матеріали. Будівельно-монтажні роботи	5	0,1
Усього	4 898	100

У класі 7 *Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Ігри. Спорт* згруповано публікації з архітектури, проектування споруд у поєднанні їхнього внутрішнього вмісту та призначення з мистецтвом зовнішнього оформлення, образотворчого мистецтва,

музики, спорту тощо. У табл. 8 наведено результати аналізу їхнього тематичного розподілу.

У табл. 9 наведено результати аналізу тематичного розподілу публікацій за розділами УДК класу 8 *Мова. Мовознавство. Лінгвістика. Література.*

Таблиця 8

Розподіл публікацій за розділами УДК класу 7 Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Ігри. Спорт

Назва розділу УДК	Кількість записів	% від загальної кількості записів у розділі
7.01/.09 Теорія та філософія мистецтва, методи, періоди, стилі, способи представлення (зображення)	34	8,21
71 Планування у межах адміністративно-територіальних одиниць. Планування у міській та сільській місцевостях. Ландшафти, парки. Сади	12	2,9
72 Архітектура	31	7,49
73/76 Образотворче мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво	148	35,75
77 Фотографія, техніка кінематографії та подібні процеси	3	0,72
78 Музика. Музичні інструменти	76	18,36
79 Видовищні види мистецтва. Розваги. Ігри. Спорт	110	26,57
Усього	414	100

**Розподіл публікацій за розділами УДК класу 8 Мова. Мовознавство.
Лінгвістика. Література**

Назва розділу УДК	Кількість записів	% від загальної кількості записів у розділі
80 Загальні питання лінгвістики та літератури. Філологія	2	0,35
81 Лінгвістика. Мовознавство. Мови	122	21,44
82 Література. Літературознавство	170	29,88
821.0 Теорія художньої літератури. Дослідження літератури	275	48,33
Усього	569	100

У класі 9 *Географія. Біографії. Історія* подано опис матеріалів із питань археології, географічних, історич-

них наук тощо. Результати аналізу тематичного розподілу публікацій відображено в табл. 10.

Таблиця 10

Розподіл публікацій за розділами УДК класу 9 Географія. Біографії. Історія

Назва розділу УДК	Кількість записів	% від загальної кількості записів у розділі
902/904 Археологія. Передісторія. Археологічні пам'ятки	147	31,01
908 Краєзнавство	29	6,12
91 Географія. Географічні дослідження Землі та окремих країн. Подорожі. Регіональна географія	19	4,01
92 Біографічні дослідження	4	0,84
93/94 Історія	275	58,02
Усього	474	100

Комплексний аналіз публікацій уможливило визначення основних напрямів наукових досліджень: найбільшою кількістю видань представлено клас 6 *Прикладні науки. Медицина. Техніка* — 4898 записів, найменше документів зафіксовано у класі 2 *Релігія. Теологія (богослов'я)* — 96 записів. Найбільшу кількість матеріалів класу 0 *Загальний клас* присвячено загальним питанням науки та культури — 444 записи, що становить 50,93% загальної кількості публікацій, зареєстрованих у цьому класі, найменшим числом представлено розділ 030 *Універсальні довідкові видання* — 3 записи, або 0,34%.

У класі 1 *Філософія. Психологія* найбільшим розділом є 159.9 *Психологія* — 247 записів, або 74,62%, найменшим — 16 *Логіка. Епістемологія. Теорія пізнання. Методологія та логіка науки* — 10 записів, або 3,03%.

У класі 2 *Релігія. Теологія (богослов'я)* найбільшу кількість становлять публікації із загальних питань християнства — 70 записів, або 72,92%, а найменшу — про релігії Індії, стародавнього світу, іслам — по 1 запису, або 1,04%.

Кількість публікацій періодичних і продовжуваних видань класу 3 *Суспільні науки* розподілено так: найбільше записів — у розділі 34 *Право. Юриспруденція* — 1418, або 34,3%, найменше — 15, або 0,36%, — зафіксовано в розділі 30 *Теорії, методологія та методи суспільних наук*.

Розподіл записів класу 5 *Математика та природничі науки* демонструє пріоритет публікацій із фізики (розділ 53) — 514, або 25,3%, найменше публікацій зареєстровано в розділі 56 *Палеонтологія* — 6 записів, що становить 0,3% загальної кількості записів класу.

Аналіз найбільшого за кількістю записів класу 6 *Прикладні науки. Медицина. Техніка* свідчить, що

пріоритетом наукових досліджень є медичні науки. Розділ 61 *Медичні науки* представлено більшістю публікацій — 2234 записи, або 45,62%, найменше записів зареєстровано у розділі 60 *Біотехнологія* — лише 1, що становить 0,02%.

У класі 7 *Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Ігри. Спорт* найбільшу кількість публікацій зафіксовано в розділі 73/76 *Образотворче мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво* — 148 записів, або 35,75%, найменшу — у розділі 77 *Фотографія, техніка кінематографії та подібні процеси* — 3 записи, або 0,72%.

Клас 8 *Мова. Мовознавство. Лінгвістика. Література* представлено чотирма розділами, найбільший з яких 821.0 *Теорія художньої літератури* — 275 записів, або 48,33%, найменший — 80 *Загальні питання лінгвістики та літератури. Філологія* — 2 записи, або 0,35%.

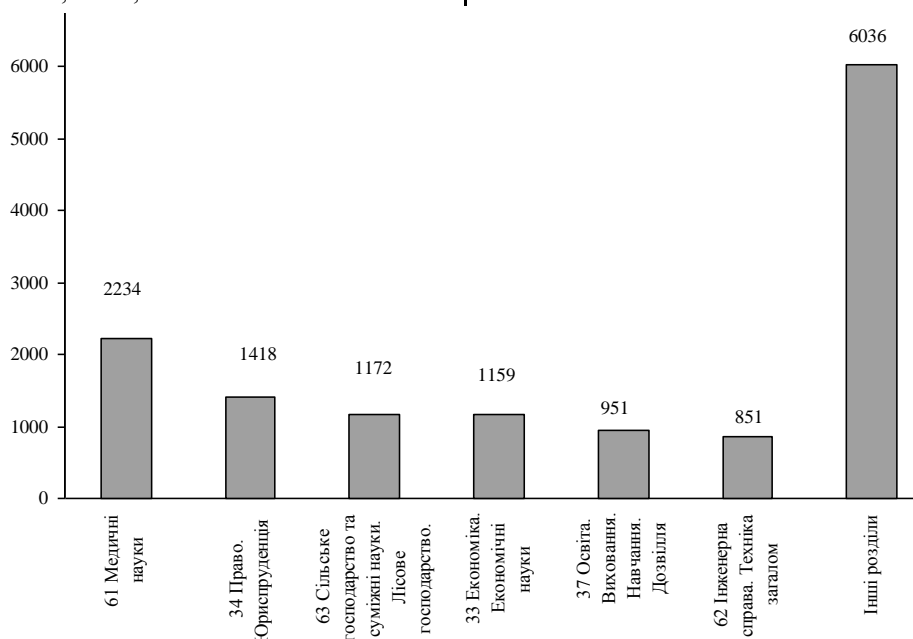
Аналіз класу 9 *Географія. Біографії. Історія* продемонстрував, що пріоритетними є публікації результатів наукових досліджень розділу 93/94 *Історія* — 275 записів, або 58,02%, найменшою кількістю видань репрезентовано в розділі 92 *Біографічні дослідження* — 4 записи, або 0,84%.

Для виявлення пріоритетних напрямів наукових досліджень в Україні проведено порівняльний аналіз кількості публікацій за розділами УДК, дані наведено в діагр. 2, 3.

Зокрема, найбільшу кількість публікацій зафіксовано у розділах 61 *Медичні науки* — 2234 записи, або 16,16%, та 34 *Право. Юриспруденція* — 1418 записів, що становить 10,26%. Наступними за кількістю публікацій є розділи 63 *Сільське господарство. Лісове господарство* — 1172 записи, або 8,48%, та 33 *Економіка. Економічні науки* — 1159 записів, або 8,39%. Проб-

лемам освіти та виховання у розділі 37 *Освіта. Виховання. Навчання. Дозвілля* присвячено 951 публікацію, або 6,88%. Розділ 62 *Інженерна справа. Техніка загалом* — 851 запис, або 6,16%.

У базі даних "Літопис журнальних статей" за 2018 р. ці шість розділів становлять понад половину всіх записів — 7785, решта розділів загалом налічують 6036 записів, або 43,67%.

Діагр. 2. Кількісний розподіл публікацій за розділами УДК

Діагр. 3. Відсотковий розподіл публікацій за розділами УДК

Висновки. Результати бібліометричного аналізу кількості публікацій у базі даних "Літопис журнальних статей" за 2018 р. за розділами УДК доводять, що пріоритетним напрямом досліджень в Україні є медичні науки та суспільствознавство, а

саме юриспруденція, економіка, освіта. Поміж природничих наук найбільшу кількість публікацій присвячено сільському господарству. Лідером серед публікацій у галузі технічних знань є машинобудування.

Список використаної літератури

1. *Видання.* Основні види. Терміни та визначення понять : ДСТУ 3017:2015. — [На заміну ДСТУ 3017—95 ; чинний від 2016—07—01]. — Київ : УкрНДНЦ, 2016. — IV, 38 с.
2. *Видання.* Оформлення публікацій у журналах і збірниках : ДСТУ 7152:2010. — Чинний від 01.10.2010. — Вперше [зі скасуванням ГОСТ 7.5-88 ; чинний від 01.10.2010]. — Київ : Держспоживстандарт України, 2010. — 18 с. — (Інформація та документація).
3. *Визначення* індексів УДК для наукових документів : метод. рек. / [уклад.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — Вид. 2-ге, без змін. — Київ : Кн. палата України, 2017. — 31 с.
4. *Використання* Універсальної десяткової класифікації при формуванні структури бібліографічних показників : інструкція / [уклад.: О. М. Устіннікова, О. В. Клошніченко, М. Й. Ахвердова]. — Вид. 2-ге, випр. та допов. — Київ : Кн. палата України, 2019. — С. 43.

5. *Добір журналів, періодичних (продовжуваних) збірників та матеріалів з них для відображення в ДБП України "Літопис журнальних статей"* : інструкція / Кн. палата України ; відп. викон. О. В. Виногорова. — Київ, 2002. — [10] арк.
6. *Індексування документів. Загальні вимоги до систематизації та предметизації* : ДСТУ ГОСТ 7.59:2003 (ГОСТ 7.59-2003 (ИСО 5963-85), ІДТ). — [Чинний від 2004—07—01]. — Київ, 2004. — [12] с. окр. паг. — (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).
7. *Підготовка та редагування бібліографічних посібників у виданнях* : метод. рек. / [уклад.: П. М. Сенько, О. М. Устіннікова] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — Київ : Кн. палата України, 2016. — 66, [1] с.
8. *Про обов'язковий примірник документів* : закон України від 9 квіт. 1999 р. № 595-ХІV // Урядовий кур'єр. — 1999. — 13 трав.
9. *Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки* : закон України від 11 липня 2001 р. № 2623-ІІІ // Офіційний вісник України. — 2001. — № 31. — С. 54.
10. *Універсальна десяткова класифікація (УДК) : метод. рішення для понять з відсутніми прямими індексами* / [уклад.: М. Й. Ахвердова та ін. наук. ред. М. І. Сенченко] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — 2-ге вид., без змін. — Київ : Кн. палата України, 2013. — 19 с.
11. *Універсальна десяткова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 0/3 Загальний відділ. Філософія. Психологія. Релігія. Суспільні науки* / [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — 2-ге вид., виправл. і допов. — Київ : Кн. палата України ім. Івана Федорова, 2008. — 383 с.
12. *Універсальна десяткова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 5 Математика та природничі науки. 60 Біотехнологія. 61 Медичні науки* / [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — 2-ге вид., виправл. і допов. — Київ : Кн. палата України ім. Івана Федорова, 2008. — 419 с.
13. *Універсальна десяткова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 62 Машинобудування. Техніка в цілому* / [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — 2-ге вид., виправл. і допов. — Київ : Кн. палата України ім. Івана Федорова, 2008. — 303 с.
14. *Універсальна десяткова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 63/65 Сільське, лісове, рибне та мисливське господарство. Комунально-побутове господарство. Організація виробництва, торгівлі, транспорту, зв'язку, поліграфії. Бухгалтерія. Реклама* / [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — 2-ге вид., виправл. і допов. — Київ : Кн. палата України, 2011. — 151 с.
15. *Універсальна десяткова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 66/69 Хімічна технологія. Хімічна промисловість. Різні галузі промисловості та ремесла. Будівельна промисловість* / [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — 2-ге вид., виправл. і допов. — Київ : Кн. палата України, 2012. — 263 с.
16. *Універсальна десяткова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 7/9 Мистецтво. Ігри. Спорт. Мовознавство. Художня література. Літературознавство. Географія. Історія* / [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — 2-ге вид., виправл. і допов. — Київ : Кн. палата України, 2011. — 147 с.
17. *Універсальна десяткова класифікація. Структура, правила ведення та індексування (ГОСТ 7.90—2007, MOD) : ДСТУ 6096:2009. — [Чинний від 2009—07—01]. — Київ : Держспоживстандарт України, 2009. — III, III, 21, [1] с. : табл. ; 29 см. — (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).*

Olena Kliushnichenko

Research of thematic focus of publications in the scientific periodicals of Ukraine in 2018 by sections of UDC

One of the most important tasks of the Book Chamber of Ukraine is to provide the society with systematic information on the most actual issues in all branches of science, technology and public life. An important source of such information is the databases of the state bibliography, which serve as a basis for the production of state bibliographic indexes and are the most complete resource for finding information for research in the fields of science, education, public administration, innovation, etc., speed up the process of receipt of the most important information to consumers, increase scientific and practical potential, allow the bibliographic search for a significant period of time.

A special place in the system of state bibliographic information is taken by the "Chronicle of Journal Articles", which is published twice a month and contains analytical bibliographic information about articles, documentary materials, works of fiction, that have been published in magazines, periodicals and continuing editions, bulletins in Ukrainian and in Russian.

For the first time, research of the thematic focus of publications in periodicals using bibliometric methods of analysis were conducted on the basis of the state bibliography of the Chronicle of Journal Articles 2004—2010. Further, these studies became systematic and carried out on the databases of the previous year.

Comprehensive analysis of publications allows to determine the main directions of scientific research, the results of which are published in Ukrainian scientific periodicals, in accordance with the implementation of the Law of Ukraine of 11.07.2001 № 2623-III "On Priority Areas of Science and Technology".

In order to identify priority areas of scientific research in Ukraine, a comparative analysis of the number of publications was conducted according to the sections of the sciences classified by UDC.

Analysis of publications in journals and periodicals by branch of science revealed that the priority area of research in Ukraine is medical sciences and social sciences, including law, economics, education. Among nature studies, the large number of publications is devoted to agriculture. Engineering is the leader in publications in the field of technical knowledge.

References

1. Vydannya. Osnovni Vydi. Termini ta viznachennya ponyat : DSTU 3017:2015. Na zaminu DSTU 3017—95 ; chinnij vyd 2016—07—01, (2016). Kyiv: UkrNDNC.
2. Vydannya. Oformlennya publikacij u zhurnalah i zbirkah : DSTU 7152:2010 ; chinnij vyd 01.10.2010. Vpershe [zi skasuvannjam GOST 7.5-88 ; chinnij vyd 01.10.2010], (2010). Kyiv: Derzhspozhivstandart Ukrayini.

3. Vznachennya indeksiv UDK dlya naukovih dokumentiv, (2017). Uklad.: M. J. Ahverdova ta in. Vyd. 2-ge, bez zmin. Kiyiv: Kn. palata Ukraini.
4. Viktoristannya Universalnoyi desyatkovoyi klasifikaciyi pri formuvanni strukturi bibliografichnih pokazhchikov, (2019). Uklad.: O. M. Ustinnikova, O. V. Klyushnichenko, M. J. Ahverdova. Vyd. 2-ge, vipr. ta dopov. Kiyiv: Kn. palata Ukraini.
5. Dobir zhurnaliv, periodichnih (prodovzhuvanih) zbirnikiv ta materialiv z nih dlya vydobrazhennya v DBP Ukraini "Litopis zhurnalnih statej", (2002). Vyd. vikon. O. V. Vinogradova. Kiyiv.
6. Indeksuvannya dokumentiv. Zagalni vimogi do sistemaciyi ta predmetizaciyi : DSTU GOST 7.59:2003 (GOST 7.59-2003 (ISO 5963-85), IDT) ; chinnij vyd 2004—07—01], (2004). Kiyiv.
7. Pidgotovka ta redaguvannya bibliografichnih posibnikiv u vydannyah, (2016). Uklad.: P. M. Senko, O. M. Ustinnikova. Kiyiv: Kn. palata Ukraini.
8. Pro obov'yazkovij primirnik dokumentiv : zakon Ukraini vyd 9 kvit. 1999 r. № 595-XIV, (1999). *Uryadovij kur'yer*, 13 trav.
9. Pro prioritetni napryami rozvitku nauki i tehniki : zakon Ukraini vyd 11 lipnya 2001 r. № 2623-III, (2001). *Oficijnij visnik Ukraini*, 31, 54.
10. Universalna desyatkova klasifikaciya (UDK), (2013). Uklad.: M. J. Ahverdova ta in. nauk. red. M. I. Senchenko. 2-ge vyd., bez zmin. Kiyiv: Kn. palata Ukraini.
11. Universalna desyatkova klasifikaciya (UDK) : Osnovna tablicya. 0/3 Zagalnij Vyddil. Filosofiya. Psihologiya. Religiya. Suspilni nauki, (2008). Pidgot.: M. J. Ahverdova ta in. 2-ge vyd., vipravl. i dopov. Kiyiv: Kn. palata Ukraini im. Ivana Fedorova.
12. Universalna desyatkova klasifikaciya (UDK) : Osnovna tablicya. 5 Matematika ta prirodnihi nauki. 60 Biotehnologiya. 61 Medichni nauki, (2008). Pidgot.: M. J. Ahverdova ta in. 2-ge vyd., vipravl. i dopov. Kiyiv: Kn. palata Ukraini im. Ivana Fedorova.
13. Universalna desyatkova klasifikaciya (UDK) : Osnovna tablicya. 62 Mashinobuduvannya. Tehnika v cilomu, (2008). Pidgot.: M. J. Ahverdova ta in. 2-ge vyd., vipravl. i dopov. Kiyiv: Kn. palata Ukraini im. Ivana Fedorova.
14. Universalna desyatkova klasifikaciya (UDK) : Osnovna tablicya. 63/65 Silske, lisove, ribne ta mislivske gospodarstvo. Komunalno-pobutove gospodarstvo. Organizaciya virobnictva, torgivli, transportu, zv'yazku, poligrafii. Buhgalteriya. Reklama, (2011). Pidgot.: M. J. Ahverdova ta in. 2-ge vyd., vipravl. i dopov. Kiyiv: Kn. palata Ukraini.
15. Universalna desyatkova klasifikaciya (UDK) : Osnovna tablicya. 66/69 Himichna tehnologiya. Himichna promislovist. Rizni galuzi promislovosti ta remesla. Budivelna promislovist, (2012). Pidgot.: M. J. Ahverdova ta in. 2-ge vyd., vipravl. i dopov. — Kiyiv: Kn. palata Ukraini.
16. Universalna desyatkova klasifikaciya (UDK) : Osnovna tablicya. 7/9 Mistectvo. Iгри. Sport. Movoznavstvo. Hudozhnya literatura. Literaturoznavstvo. Geografiya. Istoriya, (2011). Pidgot.: M. J. Ahverdova ta in. 2-ge vyd., vipravl. i dopov. Kiyiv: Kn. palata Ukraini.
17. Universalna desyatkova klasifikaciya. Struktura, pravila vedennya ta indeksuvannya (GOST 7.90—2007, MOD) : DSTU 6096:2009 ; chinnij vyd 2009—07—01, (2009). Kiyiv: Derzhspozhivstandart Ukraini.

Надійшла до редакції 16 серпня 2019 року

СОЦІОКОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

УДК 070.15:323.3-057.34-058.31](477)"1991/2018"
DOI: 10.36273/2076-9555.2019.8(277).17-24

Михайло Онищук,

кандидат історичних наук, доцент, завідувач відділу моніторингу
засобів масової інформації Книжкової палати України,
e-mail: zmi@ukrbook.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1340-1538>

Лариса Мильченко,

старший науковий співробітник відділу моніторингу
засобів масової інформації Книжкової палати України,
e-mail: zmi@ukrbook.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5905-077X>

Політична джінса на службі українських олігархів

Здобуття незалежності Україною спричинило розгортання навколо неї боротьби між основними світовими геополітичними гравцями — Російською Федерацією з одного боку, США та Європейським Союзом — з іншого. Важливе місце в інформаційному протиборстві посідає українська політична журналістика, що пройшла кілька етапів розвитку. Кожен із них має певні особливості та характеризується поступовим переходом окремих ЗМІ від політичної журналістики до прихованої реклами, піару й так званої політичної джінси.

У статті простежено розвиток політичної журналістики та її перетворення в умовах перманентних виборів до вищих органів влади в Україні на приховану рекламу та піар; проведено аналіз публікацій провідних українських ЗМІ, контрольованих олігархами, а також визначено замовників і виконавців політичної джінси.

Донедавна в Україні імена власників провідних мас-медіа не розголошували і не було жодного законодавчого акту, що зобов'язував ЗМІ оприлюднювати цю вкрай важливу інформацію.